І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXV. Ч. 33. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 19-го ЛЮТОГО 1958 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, FEBRUARY 19, 1958 No. 33. VOL. LXV.

СНІГИ І МОРОЗИ В СХІДНІЙ ЧАСТИНІ КРАЇНИ

180 ОСІБ ЗГИНУЛО ВНАСЛІДОК МОРОЗІВ І СНІГОВІЇ; БЮРО ПОГОДИ ПЕРЕДБАЧАЄ НИЗЬКУ ТЕМПЕРАТУРУ ДО ПОЛОВИНИ БЕРЕЗНЯ

Вашинґтон.— Сильні морози тривають вже кілька днів, і покищо не передбачається, щоб в короткому часі значніше потеплішало. Після сніговій у східніх стейтах від Алабами по Мейн впала температура дуже низько, декуди нижче зера. Внаслідок сніговій і морозів згинуло коло 180 осіб. Комунікація в багатьох місцях перервана, поїзди курсують із значним спізненням, а деякі летунські лінії мусіли були зовсім припинити лети в неділю під час небувалої сніговії. Деякі автобуси й поїзди не могли виїхати зі стацій. Залізнича лінія Пенсильвенія скасувала 33 поїзди. Від Північної Каролайни до стейтів Нової Англії громади обраховують шкоди, спричинені сніговією й морозом. Температура впала до рекордової низини. В стейті Вискансин термометер показував 37 ступнів нижче зера, а в Північній Каролайні 27 ступнів нижче зера. В Джорджії й Алабамі обнизилося тиснення природного газу внаслідок значного запотребування. У Вашинґтоні в понеділок не працювало 235,000 федеральних працівників, всі школи були закриті. Численні фабрики також були закриті. В північній частині нюйоркського стейту впали великі сніги, які спаралізували комунікацію. І так в Сиракюзах верства снігу груба на 61.1 цаля, що є рекордом для цього часу. В повітах Олбані, Скугері, Онайда і Гаркімер оголошено стан крайньої необхідности. Те саме сталося в стейті Делеварі, де закриті школи і фабрики. Гелікоптери довозили харчі 160 хлоп'ячим скавтам в повіті Оренджі. Гелікоптери вивезли в безпечне місце 26 скавтів із табору в Гері, Індіяна. Сніговія перейшла з стейтів Нової Англії до Канади, і в Монтреалі нападало 12 цалів снігу. Холод дійшов аж до ріки Міссіссіпі, і побоюються, щоб не замерзла ця ріка, на якій відбувається кораб ельний рух. У Ст. Луїсі була рекордово холодна температура впродовж останніх 15 років. Над берегом Пацифіку 17-го лютого була густа мряка і деякі летовища були закриті. В Каліфорнії температура виносила коло 60 ступенів. Але в Ню Орлінсі термометр впав до 28 ступнів. — Найгірше в цьому те, що бюро погоди при департаменті торгівлі передбачає, що холодна погода в північно-східніх стейтах втримається аж до половини березня, це значить, що ще майже цілий місяць буде там температура нижча від нормальної. (Нормальна температура для Ню Йорку в половині лютого виносить 32 ступні). Дикі качки й лебеді, які звичайно зимували в Ню Джерзі, відлетіли на південь, бо позамерзали озера й нетечі, де вони полювали.

ЗАМЕЛО СНІГОМ І НЮЙОРКСЬКИЙ БРОДВЕЙ

Покинуте вантажне авто і кучугури снігу в самому серці Ню Йорку на Таймс Сквері і Бродвею

Західня дипломатія заходиться біля поладнання спору Франції й Тунісії

Туніс. — Англійський амбасадор у Тунісі Луїс Джонс і американський амбасадор Черльз Мальколм снідали в минулу неділю з туніським президентом Габібом Бурґуїбою і поінформували його, що Англія і ЗДА прийняли б на себе ролю посередників в конфлікті, який загострився між Францією і Тунісією у зв'язку з наїздом французьких літаків на туніське містечко Сакет-Сіді-Юсеф. Швидко потім наспіла офіційна туніська вістка, що Тунісія приймає цю пропозицію. Так само погодилася на неї Франція. Пішли жваві дипломатичні розмови, в яких головну участь беруть французький амбасадор у Вашинґтоні Ерве Альфан, американський амбасадор у Парижі Аморі Автон, туніський амбасадор у Вашинґтоні Монґі Слім й англійські дипломати у Вашинґтоні, Парижі й Тунісі. Протягом понеділка велись безпосередні телефонічні розмови між Вашинґтоном і Парижем. Річ іде про те, щоб обидві держави — Франція і Тунісія — відкликали свої скарги одної проти одної, зголошені на терені Ради Безпеки Об'єднаних Націй, щоб не давати видовища світові та нагоди Совєтам для власної пропаґанди. Покищо, у вівторок вранці скарги що не були відкликані. Справа ускладнилась тим, що насправді вона охопила знову цілу альжирську проблему, як сутню причину французько-туніського конфлікту.

ПРЕЗИДЕНТ МАЄ ДОСИТЬ СОВЄТСЬКИХ ЛИСТІВ -- ХОЧЕ ДІЛ

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер у своїй відповіді совєтському прем'єрові Ніколаєву Булґанінові на його останнього листа з 1-го лютого ц. р. гостро натаврував наклепи Хрущова, кинені під адресою Америки в промові у Мінську (Менську) 22 січня ц. р. Водночас Президент піддав під сумнів вартість висилання довгих листів, призначених для публічного проголошування, з погляду якогось дійсного наближення між Сходом і Заходом. Президент заявив, що він „збентежений", прочитавши „довгі звернення" Булґаніна з 10-го грудня м. р., 8 січня і 1 лютого ц. р., і думає, що було б краще припинити ці „публічні дебати" та приступити до річевого обговорювання взаємних розбіжностей дипломатичним шляхом. Водночас Президент звернув увагу Булґанінові, що той, однаково, як Хрущов у згаданій своїй промові, поминають мовчанкою всі ті справи, що їх Президент поручив, як тему для нової конференції „на вершинах", зате вимагають, щоб говорено виключно лиш про ті справи, що їх поручають вони, большевицькі проводирі. Президент Айзенгавер спростував фальшиву інтерпретацію Булґаніним пропозиції, щоб великі держави зреклися свого права „вета" на Раді Безпеки Об'єднаних Націй. Він звернув увагу теж на „сліпоту" Совєтів, яка казала їм злегковажити тому 10 років американську пропозицію, щоб окремим договором заборонити вживання атомової енерґії для воєнних цілей і взяти під контролю атомову енерґію. Тоді, коли тільки ЗДА мали атомовий монополь, СССР відкинув ту пропозицію ЗДА і тепер знову не виявляє зрозуміння для пропозиції Президента, щоб заздалегідь, поки ще час, скласти міжнародну конвенцію про заборону використовувати позасферичний обшир для воєнних цілей. Хрущов, мовляв, саркастично закинув Америці, що вона хоче „вирікатися того, чого не має". Президент перестерігає большевиків перед такою сліпотою. Булґанін відкидає суґестію, щоб конференція „на вершинах" зайнялася справою відносин в сателітних країнах, але водночас Хрущов довгу частину своєї мінської промови присвятив обговорюваню відносин на Мадярщині, в Східній Німеччині і в Польщі. Президент запитує, чи Совєти вважають ті країни своєю власністю і предметом тільки внутрішньо-совєтської журби? Якщо ні, то ці міжнародні проблеми можна б обмірковувати разом. Президент застерігається ще раз проти того, щоб Совєти мали право „вета" проти кожної справи, яку в зустрічі з ними хотіли б заторкнути західні держави. Така конференція довела б до того, що її учасники дивились би мовчки почерез конференційний стіл один на одного. Врешті Президент різко опрокидує наклепницький спосіб представлювання відносин в З'єдинених Державах та вживання Хрущовим таких висловів, як „керівні імперіялістичні кола в Америці", „підготовлювання (Америкою) превенційної війни", ведення нею „воєнної пропаґанди" і т. д. Президент підкреслює, що совєтські проводирі дозволяють своїм громадянам знати тільки те про З'єдинені Держави, що їм подобається, і закидає большевицьким диктаторам, що вони свідомо формують фальшиве уявлення про Америку. Тому Президент пропонує обмін студіюючою молоддю, щоб вони безпосередньо пізнавали правду про обидві країни. Врешті, наприкінці, Президент пригадує, що комуністичний маніфест з листопада минулого року в Москві та підтримування Москвою протизахіднього пропаґандивного азійсько - африканського з'їзду в Каїро — це докази на протилежні цілі Совєтів, як відпруження міжнародної атмосфери задля світового миру. За першими коментарями — цей останній лист през. Айзенгавера до Булґаніна — своїм тоном і змістом куди гостріший, аніж були його попередні листи.

У КОНҐРЕСІ ПОЧАВСЯ БІЙ ЗА ПОШИРЕННЯ АКТУ ПРО ВЗАЄМНУ ТОРГІВЛЮ

Вашинґтон. — Уряд през. Айзенгавера започаткував у Конґресі дуже затяжний, як передбачають, бій за продовження дійсности Акту про взаємні торговельні договори, який дозволяє урядові редукувати торговельні мита на 5 процент кожного року. Урядові чинники стоять на тому, що поширення акту про взаємні торговельні договори є корисним не тільки для зросту і розвитку американської закордонної торгівлі, але водночас із цим воно сприяє розвиткові індустрії у ЗДА і втриманню на відповідній висоті високого стану затруднення. Акт про взаємні торговельні договори був ухвалений 1934 року із дійсністю до 30 липня 1958 року і він давав Президентові право підписувати з урядами інших країн договори про взаємну редукцію торговельних мит. През. Айзенгавер вважає цей акт наріжним каменем американської закордонної політики. Переправи над цим актом почалися в Конґресі дня 17-го січня ц. р. переслуханням Сінклера Вікса, секретаря торгівлі ЗДА. Веде ці переслухання Комісія способів і засобів при Палаті Репрезентантів. Зізнаючи перед цією комісією, Сінклер Вікс заявив, що продовження дійсности цього Акту про взаємні торговельні договори лежить в інтересі ЗДА, зокрема в інтересі тих багатьох мільйонів американських робітників, які є затруднені в американській експортовій індустрії. В умовах існуючої рецесії вдержання широких торговельних взаємин з іншими країнами є дуже сприйнятливим фактором для боротьби з інфляцією та безробіттям. Вимагають цього теж і політичні моменти, зокрема започаткована востаннє совєтська „торговельна допомогова" кампанія, яка загрожує єдності світу й основам світового миру і безпеки. — Проти міркувань й арґументів Вікса виступили дуже рішуче деякі з членів комісії, особливо ж республіканці, противники продовження дійсности Акту про взаємну торгівлю.

Корейські комуністи не хочуть звернути схопленого літака

Сеул. — Північно-корейські комуністи признались, що південно-корейський пасажирський літак знаходиться в північній Кореї. Він прилетів туди, мовляв, „добровільно", „втікаючи від фашистського режиму американських імперіялістів і кліки Сиґмана Рі" в Південній Кореї. Північні корейці заявили, що на літаку були 34 особи, себто на дві більше, ніж були записані на офіційній листі. З того вимірковують, що комуністи перепачкували на літак в Пусані двох терористів, які примусили пільота не приземлюватись в Сеулі, а полетіти далі на північ, до комуністів. Пільотом був американський цивільний летун, який саме недавно вислав був свою молоду дружину і двоє дітей з Південної Кореї до Гонґ Конгу. Його помічником був також американський летун. Північно-корейські комуністи заявили на мішаній військовій перемирчій комісії, що про цю справу південно-корейський уряд повинен звернутись безпосередньо до північно-корейського уряду. Це свідома тактика, стосована й німецькими комуністами, щоб примусити вільний уряд Південної Кореї трактувати північно-корейських комуністичних сателітів як рівнорядних партнерів. Південно-корейський уряд заявив, що ця справа — це „грабіж у білий день" і що насправді літак та його пасажирів насильно схоплено. Що стосується другого літака, який в ту саму останню неділю зник в Італії, то густа мряка внеможливила розшуки.

Економіст Недлер підтримує президента Айзенгавера

Ню Йорк. — Економічний дорадник Гановерського банку д-р Маркус Недлер підтримує президента Айзенгавера та закликає робітничих провідників і працедавців не домагатися збільшення робітничих платень і збільшення цін, коли почне зростати економіка країни. Він закликає уряд, щоб зліквідував конкуренцію між окремими урядовими аґенціями та зв'язані з нею надмірні видатки. Недлер закликай до того самого, чого домагався президент Айзенгавер в своєму січневому зверненні до Конґресу. Але економіст Недлер не є вдоволений із економічного звернення Президента тому, що в ньому немає згадки про зменшення прибуткових податків окремим працівникам і корпораціям. — Але два економісти Американської Федерації Праці Конґресу Індустрійних Організацій Нет Голдфінґер і Гайман Букбіндер оскаржують уряд президента Айзенгавера в тому, що нічого не робиться для припинення економічної знижки тільки заспокоюється американський нарід обіцянкою про близьке поліпшення економіки. Ці економісти пропонують такі урядові засоби для припинення економічної знижки: 1. Зменшити прибуткові податки, збільшуючи вільну від оподаткування суму від особи з 600 до 700 долярів. 2. Почати публічні роботи. 3. Збільшити і поширити на довший час виплати допомоги безробітним.

Державний департамент цікавиться канадійськими виборами

Вашинґтон. — Державний Департамент дуже цікавиться вислідом нових канадійських виборів, які відбудуться при кінці березня цього року. Новий консервативний кобінет прим'єра міністрів Джана Діфенбейкера холодніше відноситься до Вашинґтону як це робили ліберальні уряди впродовж попередніх 25-ох років. Численні урядовці в державному департаменті розуміють, що канадійські консерватисти є стурбовані надто великими інвестиціями ЗДА в Канаді й хотіли б збільшити торгівлю з Великою Британією. Вашинґтон хотів би щораз то сердечнішого відношення між ЗДА і Канадою, бо тепер можна передбачати, що совєтська атака на ЗДА відбудеться через Канаду, а не Західню Европу, і тому треба б в інтересі обох країн, щоб між Оттавою і Вашинґтоном були якнайкращі взаємини.

Франція підтримує проєкт конференції міністрів закордонних справ

Париж. — Французький міністер закордонних справ Християн Піно нотою до совєтського міністра закордонних справ Андрея Ґромико з останньої неділі 16-го ц. м. підтримав давню пропозицію, щоб задля підготовлення конференції „на вершинах" перевести раніше конференцію міністрів закордонних справ чотирьох великодержав. Піно скаржився у тій своїй ноті, що Совєти беруть під увагу тільки ті справи, що їх вони хочуть переговорити, а легковажать справи, запропоновані західніми державами. Він вказав при тому на непослідовність большевиків, які, наприклад, форсують так званий плян Рапацького про „відатомізування" середньої Европи, дармащо неможливо розмежувати проблему невтралізації Середньої Европи від проблеми з'єдинення Німеччини, тобто тієї, про яку Москва не хоче говорити. Піно вважає, що можна буде устійнити склад конференції „на вершинах" тільки тоді, коли міністри закордонних справ устійнять взагалі денний порядок такої конференції, бо годі запрошувати туди прем'єрів держав, не заінтересованих у даних справах.

В Італії заснувалась нова анти-комуністична партія

Рим. — Адріяно Оліветті, найбільший італійський продуцент машин до писання, заснував нову політичну партію під назвою Культурна спільнота робітників і селян. Ця партія проповідує „не марксистський християнський соціялізм", під яким практично розуміє поважні соціяльні реформи, головно в бідних хліборобських районах південної Італії. За зразок тих реформ Оліветті ставить засновувані ним кооперативи в Піємонті, що є центром його промислової діяльности, та творення малих виробничих варстатів. Унаслідку цих реформ, Оліветті здобув для заснованої ним робітничої спілки 60% голосів робітників своєї великої фабрики писальних машин. Комуністи дістали тільки 30%, а решту 10% дістала християнська професійна спілка. Ще три роки тому комуністична юнія майже неподільно правила в фабриці Оліветті. Він не має великих амбіцій ані надій на виборчий успіх, проте хоче дістати стільки голосів, щоб самому дістатись до італійського парляменту і створити там ядро для своєї партії. Ця нова партія не розбиває протикомуністичного фронту, бо вона рахує в більшості на голоси, які до цього часу падали на комуністів або їх ліво-соціялістичних поплентачів.

Ачесон заявляє, що тепер найгірший для Заходу час для переговорів із Москвою

Ню Йорк. — Колишній державний секретар Дін Ачесон промовляв в готелі „Валдорф-Асторія" на прийнятті „Книжка і Автор" і заявив, що тепер є „найгірший час для Заходу" вести переговори на вершинах із Москвою. На думку Ачесона західні держави мають тільки 50:50 можливості щось здобути тепер від Москви, і тому Захід може бути змушений робити концесії. Це прийняття влаштували щоденник „Ню Йорк Геральд Трібюн" і Товариство Американських Книгарів, а Ачесон промовляв як автор книжки „Сила і дипломатія", яка вийшла друком в січні цього року. Ачесон сказав, що коли СССР так наполегливо домагається скликання конференції на вершинах, то він напевно сподівається якогось успіху від цієї зустрічі. І тому провідники західніх делеґацій мусять бути дуже обережні в цій справі. Найкраще було б не відбувати тепер конференції на вершинах.

Летун Д. Дж. Фаррел успішно закінчив „7-денний лет до Місяця"

Сан Антоніо, Тексас. — 16-го лютого 23-річний летун Доналд Дж. Фаррел успішно закінчив свій 7-денний „лет до Місяця". Впродовж одного тижня він перебував в окремій „космічній кабіні" на летунській базі в Рендолфі, в якій життьові умови були такі самі як в кабіні під час лету в космічні простори. Він заявив після виходу з своєї кабіни: „Весь час я був свідомий того, що я не лечу в повітрі, тільки знаходжуся на землі. Але всі інші умови мого життя були зовсім такі як під час лету у космічні простори." Єдиним наслідком його „лету" було те, що він втратив на вазі 4 фунти і що почувався втомленим. Сенатор Линдон Б. Джансон прилетів на летовище і особисто ґратулював летунові Фаррелові, який заявив, що ще раз погодився б відбути таку саму пробу, а якби була готова ракета, то він зголосився б на добровольця летіти на місяць. Лікарі і науковці вивчають ті всі дані, які зібрав під час свого тесту летун Фаррел, який сказав, що одного тільки „не міг перемогти", а саме тієї самотности, яку відчував би під час дійсного лету на Місяць. Під час теперішнього пробного „лету" до Місяця Фаррел був свідомий того, що кожної хвилі міг натиснути ґузик і негайно його могли були б випустити з кабіни.

З'єдинена Арабська Республіка зречеться одного місця в ОН

Об'єднані Нації. — За відомостями з Дамаску, згідно з заповіддю сирійського міністра закордонних справ, З'єдинена Арабська Республіка, яка постала з об'єднання Єгипту і Сирії, зречеться одного місця в Об'єднаних Націях і буде репрезентована там одним амбасадором, так само, як скрізь за кордоном. Однак зате ця нова держава хоче відкрити свої дипломатичні представництва в різних африканських і південно-американських країнах, де до цього часу ані Єгипет ані Сирія не були репрезентовані. Тим часом в Єгипті і Сирії йдуть приготування до плебісциту, який відбудеться в обох цих країнах задля затвердження постанови про їх з'єдинення. Це буде тільки маніфестаційно-формальний акт, задля підкреслення „демократичности" нової Республіки, бо нема сумніву, що навіть тихі противники того акту з'єднення не голосуватимуть „проти". Закордонний міністер Сирії Саляг аль-Бітар і шеф штабу сірійської армії ген. Афіф Бізрі виготовлюють деталі злиття їхніх ресортів та армій з єгипетським міністерством закордонних справ і армією. Єгипетська преса несподівано почала критикувати Арабську Федерацію, вживаючи знову демагогічного арґументу, що ніби на ту федерацію згори дав свою „згоду" Ізраїль, щоб не допустити до з'єднання Йорданії з Єгиптом і Сирією. За газетними коментарями, цей зворот єгипетської преси треба пояснити гнівним настроєм президента Нассера, якому король Фейсал не відповів відразу на його депешу з привітанням Федерації

В АМЕРИЦІ

● **33-річний Ричард Пол Гофф** півгодини безуспішно добивався до мешкання колишнього президента Гаррі С. Трумана в Індепенденсі, Міссурі. Пані Труман не впустила його, а зателефонувала до чоловіка, який працював тоді у бібліотеці свого імени. Заарештований влізливець заявив, що хотів дістати у колишнього президента рекомендацію для отримання праці.

● **15-го лютого у Вашинґтоні,** Д. К., 26-річний о. Джан Бирнс відправив церемонію прийняття до чину Сестер Францішканок своєї 62-річної матері Гертруди. Вона має 10-ох дітей, з яких 9 перебувають у чоловічих і жіночих монастирях, а один, 31-річний Френсіс, батько 6-ох дітей, процює як тинькар. Два роки тому чоловік Гертруди Бирнс помер і вона рішилася стати черницею.

● **Адміністрація Гунтер каледжу в Ню Йорку** видала зарядження, згідно з яким студентам і студенткам, коли вони перебувають на шкільному терені, заборонено ходити в „шортах", тореадорських штанях і в сорочках без краваток. Інструктори записуватимуть як неприсутніх усіх тих, які порушуватимуть ці приписи.

● **Релігійне товариство Квейкрів** нараховує в цілому світі 192,820 членів — на 3,560 більше як в попередньому році. В ЗДА і Канаді є 120,165 членів цієї організації, у Східній Африці — 28,152, в Лондоні — 21,454, на Мадаґаскарі — 7,700, у Ґватемалі — 4,112, Ірляндії — 2,011.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Митрополит Йосиф Сліпий,** засуджений Совєтами на заслання і примусові роботи, перебуває тепер, як подає ватиканський офіціоз „Оссерваторе Романо", у Муклякові на Сибірі і зайнятий там, як сторож у домі старців.

● **Українська проща** з Канади до Люрду з приводу 100-річчя появи Матері Божої виїде дня 29 липня ц. р. Відбудеться ця проща під проводом українського католицького єпископа Едмонтону Преосв. Ніла Саварина.

● **Канадійського діяча українського походження В. Яцулу** іменовано під час конвенції канадійської консервативної партії виборчої округи Спрінґфілд кандидатом партії до федеральних виборів. Яцула кандидував теж минулого року під час виборів, але його переміг кандидат однієї із соціялістичних партій.

● **Посадник Едмонтону (Канада) Василь Гавриляк** відмовився кандидувати від ліберальної партії в наступних федеральних виборах, заявляючи, що він бажає присвятитися передусім справам очолюваного ним міста.

● **Катерина Рильська,** дружина відомого підсовєтського українського поета Максима Рильського, померла в Києві дня 4 січня ц. р.

● **Скарб із стародавніми монетами і дорогоцінними оздобами** — всього 583 штук — знайшов колгоспник Марко Пискаренко із села Куґурешті біля Кишенева. Скарб передано до Кишинівського музею і там встановлено, що походить він з часу галицько-волинської держави. Між монетами були галицькі, польські, чеські, мадярські, генуезькі і татарські.

● **„Вісник Сільсько - Господарської Науки"** почала видавати Академія Сільсько - Господарських Наук Української ССР. Завдання журналу — пропаґування „партійної лінії" в сільському господарстві та допомагання впроваджувати „нові методи у виробництво".

У СВІТІ

● **Капітан Дінакар Ґнанаоліву,** керівник плянування у великому індійському місті Мадрас, вернувшись з кількатижневого перебування в ЗДА, в захопленому тоні описує три речі, які йому найбільше сподобалися в ЗДА: здисциплінованість автомобілістів, масове добровільне зголошування та плачення податків і — виношення з домів сміття на вулиці, де його забирають міські смітярі.

● **Новим комуно-мадярським** міністром закордонних справ призначено, на місце померлого Імре Горвата, д-ра Ендре Сілка, за освітою адвоката. Він став комуністом, коли, як вояк австро - угорської армії, попав у російський полон в 1915 році. Оженився з московкою і має двоє дітей. Весь час був і є палким звеличником Сталіна та його метод. Короткий час був амбасадором у Вашинґтоні.

● **Польський уряд** розіслав кільканадцятьом державам так званий плян Рапацького (від прізвища польського міністра закордонних справ), за яким Західня і Східня Німеччина, Польща і Чехословаччина, плюс великі держави, мали б зобов'язатись на території середньо - европейської смуги не виробляти й не маґазинувати атомової зброї і не влаштовувати ракетних баз. На випадок війни ця смуга мала б бути „табу" для атомових бомб і ракет. Цей проєкт досить подобається німцям, які смертельно бояться нової війни.

● **У Кенії** підпорядкована англійцям поліція заманила в засідку останнього з творців та керівників підпільно - революційного руху „мав-мав", „генерала" Дюка і його прибічника. Трьом терористам, що були з ними, вдалося втекти.

● **До Греції** втекло в листопаді минулого року коло 100 людей з Румунії. Це — здебільша особи грецького походження, які мають свояків у Греції. Грецький уряд повідомив, що всі вони вже включилися в грецьку економіку, мають помешкання і працю.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined). by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РОКОВИНИ ПЕРЕДРІШЕННЯ ЛИТВИ

18-го серпня 1917 року в умовах німецької окупації відбулася у Вильні Литовська Національна Конференція, з участю 214 делегатів, у висліді якої задекляровано волю литовського народу змагати до відновлення своєї незалежности й державности і обрано Литовську Раду для ведення боротьби в цьому напрямку. Водночас із цим представники литовської еміграції у ЗДА і в Західній Европі проклямували ідею литовської незалежности на своїх зібраннях у Швайцарії, Швеції й у Франції. Використовуючи тодішню мілітарно-політичну ситуацію на Сході Европи, зокрема мирові переговори в Бересті Литовському, Литовська Рада — за прикладом України і Латвії — підписала й проголосила 16-го лютого 1918 року Декларацію Незалежности Литви, яка стала згодом основою державного існування Литовської Держави. Базована була ця декларація на ідеї американського президента Вудро Вилсона про „визнане право народів на самовизначення" і анулювала всі ті зв'язки, що „в'язали в минулому литовську державу з будь-якою іншою державою".

Декларація про незалежність Литви була першим кроком на шляху до здійснення повної незалежности і державности Литви. Треба було повних два роки наполегливої боротьби із польськими та совєтськими імперіялістичними тенденціями, безупинних дипломатичних заходів у ЗДА, в Англії й у Франції, поки литовці змогли в квітні 1920 року обрати свою Конституанту, схвалити свою Тимчасову Конституцію й обрати свого першого тимчасового президента, що ним став Атанас Сметона, і поки в дні 15 травня 1920 Литва стала — згідно з проклямацією своєї Конституанти — незалежною Литовською республікою.

Незалежність, здобуту завзятою й наполегливою боротьбою на воєнному і дипломатичному фронтах, Литва змогла вдержати і втішатися нею тільки 20 років. Нового, зрадницького удару литовській незалежності завдала віроломна Москва, яка, не зважаючи на урочисту гарантію, дану в договорі, підписаному 12 липня 1920 (СССР визнає й визнаватиме „без ніяких застережень суверенні права і незалежність Литовської Держави з усіма юридичними консеквенціями, які випливають з такого визнання", і „добровільно й на всі часи передає Литві всі суверенні права Росії, які відносилися до литовського народу і литовської території"), вимусила в литовського уряду 10 жовтня 1939 р. підписання зверненого буцімто проти „гітлерівської агресії" договору про „взаємодопомогу". За цією „допомогою" прийшов зорганізований Москвою „державний переворот", і у висліді 3-го серпня 1940 р. формальна анексія Литви в склад СССР.

За час понад 17-річного поневолення і совєтської окупації Литва разом з Естонією і Латвією зазнала всіх тих московських „благ", що їх зазнавали на протязі 40 років сумежні і дружні до Литви Україна, Білорусь та інші поневолені Москвою народи. Знищено або депортовано всю національно-свідому литовську верхівку. На місце депортованих поселено колоністів з Московщини та сибірських областей. Совєтизовано литовську науку, літературу і мистецтво. Статистики і політичні аналітики обраховують, що за 17 років совєтської окупації Литва втратила третину свого корінного населення, майже мільйон душ на 2,900,000 всієї людности. Факт зменшення литовського населення признають навіть совєтські джерела, встановляючи втрату в населенні Литви на 200,000 душ.

Трагедію малого, але хороброго й працьовитого литовського народу розуміє глибоко весь вільний світ, зокрема ЗДА, для яких Незалежність є найвищою Ідеєю і Добром і які ще й досі не визнали факту загарбання Совєтським Союзом Литви, Естонії і Латвії. В 40-річчя проголошення декларації про незалежність Литви єднається у глибокому співчутті до литовців і в найкращих побажаннях визволення із тяжкої неволі також і український нарід, зокрема політична еміграція — ті, що пів місяця тому відзначали урочисто 40-річчя проголошення незалежности України.

В України і Литви чималий шмат спільної історії, спільних змагань за самовизначення і свободу. Молода Українська Держава одна з перших визнала Литву. Та й потім, уже на протязі державної незалежности, литовські державні і національні діячі, представники державної нації вдержували приязні взаємини з українською незалежницькою еміграцією. В анналах недавньої української і литовської історії записані славно сторінки співпраці литовців і з українською політичною еміграцією, очолюваною гол. от. Симоном Петлюрою, і з українськими підпільними організаціями УВО й ОУН, очолюваними полк. Євгеном Коновальцем, і з українською еміграцією в ЗДА, організації і чільні діячі якої, між ними і сл. п. д-р Лука Мишуга, гол. ред. „Свободи" не раз користали з активної литовської допомоги в боротьбі за волю і незалежність свого народу.

ДОБРІ ВИГЛЯДИ НА ПОЛІПШЕННЯ

Добрим виглядом на поліпшення господарських відносин в ЗДА є стурбованість усіх відповідальних чинників та рішення протидіяти кризі всіми засобами, які стоять до розпорядження Конґресові й урядові. Президент Айзенгавер у своїй декларації до народу, проголошеній 12-го ц. м., признавши одверто, що „цьогорічна знижка в економіці гостріша, ніж кожного року в цій порі", запевнив, що „всі ми глибоко стурбовані важкою долею тих родин, до яких стосуються цифри про безробітних чи частинно затруднених". Зріст безробіття в першій половині січня ц. р. до найвищої від часу великої депресії 30-х рр. цифри 4,494,000 осіб, — на 1,200,000 більше протягом одного місяця, став дзвоном на сполох. Коли ще 5-го лютого ц. р. Президент на своїй пресовій конференції не передбачав негайної потреби для радикальної інтервенційної акції уряду проти господарської кризи, то вже через тиждень після того він уважав за відповідне в надзвичайному зверненні до нації запевнити її, що „як американці, ми несемо всю відповідальність, щоб працювати разом над швидким поворотом до здорового росту нашої економіки". І коли на згаданій пресовій конференції 12-го ц. м., през. Айзенгавер передбачав дальшу „сезонову знижку" ще на лютий-березень і радив сподіватися поліпшення „коло половини або зараз після половини цього року", то в своєму згаданому зверненні до народу він допускав поліпшення економіки вже у березні ц. р.

Економісти-аналітики не дуже квапляться підтримувати таку оптимістичну прогнозу, але погоджуються з загальною характеристикою ситуації, що її зробив Президент. Отож, вони стверджують, що американська економіка здорова і що відворот від ощадностевої політики Конґресу та уряду в минулорічній сесії до політики збільшених видатків на оборону і на прерізні публічні роботи — нові шляхи, нові школи, нові поштові будинки — поруч із деякими податковими полегшами та дальшим великим природним приростом населення (3 мільйони народин) — дадуть ґарантію для повороту атмосфери довір'я у продуцентів і споживачів. Аналізуючи причини заламання високої кон'юнктури під кінець минулого року, фахівці на першому місці вказують на острах широких мас населення перед масовими закупами саме з уваги на можливість знижки. Масові покупці взяли собі надто до серця пересторогу, щоб легкодушним витрачанням грошей не збільшувати небезпеки інфляції, і — передріздвяні обороти випали куди нижче, ніж цього сподівалися продуценти. До цього причинилися ще частинно такі чинники: утруднення кредиту, необережні страйки (нюйоркський страйк робітників підземок і автобусів, що на два тижні спаралізував найбільшу в країні промислово-торговельну округу), скорочення бюджету на близько 5 більйонів, головно в ділянці військових замовлень, раптовий прихід морозів і ін.

На неостанньому місці вказується на очевидне невдоволення масового американського покупця занадто високими цінами предметів домашнього вжитку при тій самій їх якості. Продуценти звикли були до масового збуту і злегковажили конечність щораз більшого покращання якости товарів. Внаслідок цього товар залишився на складах у такій кількості, що тепер уже роздрібні продавці стараються збути його самі, проголошуючи знижку цін. Це стосується теж одягового промислу. Поруч із предметами домашнього вжитку, найбільша надвишка позначилася в автомобільному промислі. Але в теперішній загальній ситуації не видно ще знижки цін на нові авта.

На добрі вигляди поліпшення відносин у крайовому маштабі вказує факт, що теперішня господарська криза не заторкнула всієї території ЗДА. Цікаво, що в цілому ряді великих міст нема від минулої осени зовсім зросту безробіття. Це стосується не лише суто урядничого і безпромислового столичного Вашинґтону, Д. К., але також промислово-торговельних міст Ричмонду у Вірджінії, Атланти у Джорджії, Тампи на Флориді, й у середніх стейтах, як Міннесота чи Кензас, де будовано нові великі готелі і „супермаркети" та поширювано підприємства. Тому економісти не розглядають, як національної катастрофи, скорочення продукції, упадок торговельних оборотів і зріст безробіття головно в трьох американських центрах, Ню Йорку, Дітройті і Филаделфії. Зате вони передбачають „добру науку" з теперішньої кризи як для продуцентів-фабрикантів, так і робітничих мас, чи пак їхнього зорганізованого юнійного представництва. Продуценти, маючи повні склади і бачачи критицизм „сірої людини" до цін і якости товару, будуть вводити інновації та продукувати дешевший товар. Водночас робітничі спілки будуть обережніші з погрозами страйку, рахуючись з нехіттю робітників страйкувати в часі безробіття. Тому сподіваються, що в цьому році прийде до стабілізації цін і платень, бодай із мінімальними відхилами. Працедавці закидають робітничим спілкам, що зріст робітничих платень непропорційно до зросту прибутків компаній відштовхнув інвестиційний капітал і відбився на якості товару. Робітничі спілки домагаються дальшого підвищення винагороди, вказуючи на зріст коштів утримання, але самі признають, що, наприклад, атракційне рік тому в Америці гасло „чотириденний тиждень праці при п'ятиденній заплаті" — не має в цьому році ніяких виглядів на реалізацію. Зате щораз голосніше лунає вимога робітничих мас тісніше пов'язати платні із цінами в усіх галузях продукції і тим самим протидіяти господарським „ножицям" — занадто широкому відхиленню цін від прожитку при більш-менш тих самих заробітках.

Усі ці і їм подібні міркування приводять до однакового висновку: що з весною-літом цього року знову порідшають ряди безробітних, що продукція набере нового розмаху, збільшиться купівельна сила громадянства і зростуть обороти при більшій стабілізації цін і платень.

НЕСПОДІВАНА КОМПЛІКАЦІЯ

Париж. — Ще два тижні тому в проурядовій пресі бриніли високі ноти оптимізму у всіх звідомленнях з Альжиру: і атентати в містах припинились, і повстанці масово піддаються в полон, і населення масами переходить під протекторат французького війська, і повстанці втратили підтримку населення, яке тепер просто засипає поліцію і військову розвідку даними про рухи підпілля, і туніський кордон замкнено, і взагалі — „ми сьогодні так близько до остаточної перемоги, як ніколи", — заявив один з високих урядовців в Альжирі.

При тому, одначе, проскакували дрібні вістки про те, що кількість атентатів у менших містах росте, що протягом січня було стільки засідок, як ніколи досі, що французькі частини мали найбільші досі (рахуючи на місяць часу) втрати, бо сила вогню повстанських частин дуже зросла. Про це свідчать і здобуті трофеї. Якщо колись французи рахували відібрані від повстанців мисливські рушниці, то сьогодні рахують автомати, гранати й важкі та протилетунські кулемети.

Протягом останніх кількох тижнів у центрі уваги стояли операції на тунісько-альжирському кордоні. Все там відбувались облави й прочісування гірських масивів, починаючи від початку минулого місяця, коли французи мали важкі втрати в бою з повстанською засідкою коло місцевости Сакет-Сіді Юсеф, яка вже лежить по туніському боці.

Справа тієї засідки була дуже голосна до останніх днів ще й тому, що вперше в справі полонених під час бою чотирьох французів провадив слідство Червоний Хрест, точніше кажучи, — його представники в Тунісі, які були проведені повстанцями через кордон і бачили полонених вояків. Ходили вони на зустріч нелеґально, бо без французького дозволу, а французи дозволу не давали, вважаючи, що така згода була б частинним признанням повстанцям комбатантських прав.

Всю цю справу Міжнародного Червоного Хреста французи не оцінювали прихильно, вважаючи, що швайцарські делеґати не повинні були нічого робити без їхнього офіційного дозволу.

Хоч як голосно була реклямована справа наближення перемоги в Альжирі, все ж вона не була аж така голосна, як обіцянка уряду звільнити на початку березня місяця 40,000 вояків з Альжиру. Це бо мав бути незбитий доказ, що положення там покращало. Але сьогодні вже ясно, що воно не покращало, бо ось офіційно проголошено, що запowідженого звільнення не буде. Опозиційна преса подає вістки, що командування домагається збільшення контингенту для Альжиру на 100,000 вояків.

Ясно, що населення змучене французькими податками й ревізіями вдень, а повстанськими „податками" й мобілізаціями вночі. Знаємо ще з власної практики, що селянин не може бути захоплений тим, що працює на війну, в якій нема ні системи, ні милосердя. Але якщо сказати собі, що війна в Альжирі може бути виграна політично, а не мілітарно, як всяка підпільна війна, то ясно, що її французи ще далеко не виграли.

Якщо між повстанцями й націоналістами нема єдности, то це послаблює їх, але вони будуть битися між собою, а на послуги Франції не підуть. Населення може бути і як змучене, але не піддасться, бо щораз більше проливається крови, злидні зростають, страждання також. І правильно стверджує Жан Даньєль, повернувшись з Альжиру: „Повстанці не можуть дати населенню ні хліба, ні спокою, ні свободи, але вони дають те, що Франція завжди відмовляла: націю, велику мету".

Ці ствердження були покриті в Парижі оптимізмом, що розлився з урядової преси, коли Монне привіз з Вашингтону позику. Та позика запевняє Франції можливість перетривати 1958 рік без обмеження імпорту необхідних сирівців і енергетичних засобів. Доляр на чорному ринку почав швидко падати, почалися спекуляції на оптимізмі, і прихильники політики твердої руки в Африці піднесли голови.

Але вістка про бомбардування французькими літаками села Сакет-Сіді-Юссеф на тунісійській території зробила на всіх важке враження. Людина з вулиці бачить в ньому не далеку політику, а найпримітивнішу справу: мир не наближається і надії на швидкий поворот вояків додому — зменшуються. Міжнародна реакція, яка є одноголосно неприхильною, хоч в хвилині, коли пишуться ці рядки, вона ще в багатьох випадках невиразна, — каже сподіватись великих комплікацій. Не один бо француз пригадує собі, що американці протягом довгих і кривавих років Корейської війни не піддались на жадну провокацію, і при всій виразності допомоги червоного Китаю північній Кореї не зачепили Манджурії.

Це значить, що ні зі Сходу, ні з Заходу не прийде ніяка моральна підтримка Франції в її конфлікті з Тунісією, а матеріяльна підтримка може зменшитися. Бурґуіба бо належить до приятелів Франції, яких вона сьогодні не має так багато. Всім ясно, що він мусить грати важку гру, щоб втриматись проти власної опозиції і щоб втриматись вимог власного сумління, яке наказує йому допомагати альжирцям. Всім також відомо, що його допомога не може бути така вже велика, щоб вирішувала справу сама по собі.

Опозиційна ліва преса каже, що бомбардування села на тунісійській території сталося на вимогу крайніх правих кіл, які почували себе в сідлі після американської допомоги. В той тон вдарила й тунісійська преса, яка каже що летуни були французькі але літаки американські й бомбардували вони територію країни, яка виразно стоїть на боці Заходу. Ніхто ніколи не стосував репресій проти Насера, Неру чи Тіта. За тим хто є по боці Москви, всі побиваються, приятелів же бомбардують, вбиваючи жінок і дітей.

Це ствердження, не позбавлене підстав, приходить як сподіваний наслідок несподіваної комплікації, що нею слід вважати нещасливе бомбардування. Саме після об'єднання Сирії і Єгипту в одну державу, тобто після збільшення престижу Нассера, який виріс на союзі з Москвою, приходить такий удар по вірному Франції Бурґуібі. Вірному з сантименту людини, що виросла у французькій культурі, свої ідеали формувала на французьких ідеях і не хоче йти в орбіту Москви.

Якщо додати, що альжирські повстанці свою головну кватиру політичного штабу перенесли до Каїро, хоч всі сподівалися, що вона буде в Тунісії, то це свідчить, що в Альжирі заходить погана зміна. Але не в цьому біда. Гірше те, що альжирські повстанці не вірять Заходові, що готові піти слідами Нассера чи слідами Сирії і звернутись за допомогою до Москви.

Комплікація — прикра на всі боки. І як не дивно, а пересічний француз більше здає собі з того справу, як французькі урядовці й взагалі впливові кола.

Сьогодні ще важко собі уявити всі наслідки цього бомбардування. Але відкликання тунісійського амбасадора з Парижу свідчить про те, що Бурґуіба в цій справі не може бути м'яким. Його зарядження, що французькі частини в Тунісії не можуть виходити з касарень без дозволу тунісійської влади, порушує престиж французької армії, а тим і нації. Почався важкий новий конфлікт. Міністер оборони схвалив цей крок командування в Альжирі, отже — димісією якогось генерала полагодити його не вдасться. Хіба може димісією уряду? А якщо димісії не буде, то найсвіжішої позики, яку привіз Монне з Вашингтону, до кінця року не вистачить.

О. Д-вич

Дмитро Бучинський

ЕСПАНСЬКА ПРЕСА ПРО УКРАЇНСЬКУ САМОСТІЙНІСТЬ

Мадрид. — Не без признання для своїх еспанських приятелів, серед яких на першому місці треба згадати п. Патрісія Гонзалеса, власника пресової агенції „Фісль", хочу підкреслити, що вся еспанська преса, довшими чи коротшими замітками, відзначила 40-ліття проголошення самостійности Української Держави. Трудно було б перечислити навіть назви пресових органів столиці і провінції, що тепло й об'єктивно згадали пропам'ятну дату нашої сучасної історії, 22 січня 1918 року, а все ж таки варто зацитувати статейку з щоденника „Арріба" в Мадриді, з 23 січня ц. р., бо вона була передрукована того самого дня в офіційному Бюлетені Еспанського Національного Радіо. „Україна вшановує свою незалежність" — пише щоденник великими буквами. „Незалежна держава, з своєю високою культурою, Україна проіснувала довгі сторіччя, аж до кінця XVIII ст., коли була завойована Московщиною. Сорок років тому, 22-го січня 1918 р., Українська Центральна Рада IV Універсалом проголосила свою незалежність. На чолі Української Республіки став відомий у світі український історік проф. Михайло Грушевський. Майже в той самий час здобули свою незалежність Польща та Фінляндія, що також були московськими провінціями.

Ленін проти лицарської країни послав свої орди під проводом Муравйова. Героїчна українська молодь кривавим боєм під Крутами 29 січня не могла врятувати столиці, де перший раз московсько-комуністичне варварство показало своє криваве обличчя. Тисячі чоловіків, жінок і дітей були жорстоко замордовані. Рік пізніше, у відвойованому Києві, отаман Петлюра потвердив вже воскреслу самостійність словами: „Від сьогодні аж по вічні часи існуватиме Українська Держава одна, неподільна, соборна і самостійна".

Ризький трактат з 1921 року, яким українські землі були розділені поміж сусідами, знищив великі жертви українського народу. Але цей трактат не був визнаний українським народом, що потверджує його тяжка боротьба впродовж останніх сорока років, перед і в часі останньої війни, зокрема, підпільна боротьба, яка заповнила сторінки цього народу безсмертною славою. Втрата самостійности України скріпила комунізм і відкрила йому брами на Середземне море. Але, не зважаючи на всі нещастя цього народу, в його серцях живуть слова Універсалів з 1918 і 1919 років, в мільйонах українських душ, як на рідній землі „медом і молоком текучій", так і на широкій чужині, в один такт вдаряє свідомість своєї волі і величі минулого".

Провінційна преса цілої Еспанії принесла такі заголовки: „Сорок років тому Україна була самостійною!", „22-го січня 1918 року в Києві Україна проголосила свою самостійність!", „Керенський, замість воювати проти комунізму, почав війну з Україною!", „Ідеал українського народу" тощо. Цю ширшу замітку, яку подаємо в перекладі, розповсюднила мадридська агенція „Фісль", з тим, що редактори щоденників навіть її загострювали, в нашу користь, на свій лад. Беремо текст з „Коррео", що появляється в Більбао. Там (дата 21 січня 1958) читаємо:

Сорок років тому, використовуючи добрі умовини Березневої революції в 1917 році, український нарід скликав до Києва конституанту, яка вибрала свій виконний орган, Українську Центральну Раду, і заявив свою волю жити вільним життям у своїй самостійній державі, завойованій Москвою під кінець XVIII ст. Хоч царський режим перебував в агонії, московський Тимчасовий уряд, на чолі з „демократом" (це слово в лапках! — Д. Б.) Керенським, спротивився бажанням поневолених народів. Керенський, замість боротися з комунізмом на московських землях (в ориґіналі також московських! — Д. Б.), пішов війною проти України, яка 22-го січня 1918 року проголосила Українську Народну Республіку, на чолі з проф. Михайлом Грушевським, відомим в цілому світі історіком.

Але в той самий момент Керенський злетів з трону, скинений Леніним, який вислав на Україну свої червоні орди під командуванням Муравйова. Ніхто не міг вийти цілим з рук тієї банди: українська земля оберталася в руїни, а її сини ставали мучениками. Героїчний подвиг української, університетської молоді в бою під Крутами 29 січня 1918 року не міг охоронити столиці від бомбардування Муравйова. По здобутті Києва ніхто не знайшов помилування: чоловіки, жінки і діти були розстрілювані і нанизувані на багнети червоних.

Не зважаючи на жертви, війна продовжувалась, і 22-го січня 1919 року новий український уряд, Директорія, на чолі з отаманом Симоном Петлюрою, в річницю IV Уні-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Роман Коцик

ПРОГОЛОШЕННЯ IV УНІВЕРСАЛУ В БАЛТІ

(1)

Скінчився бурхливий 1917 рік. Армії Південно-західнього і Румунського фронтів існували здебільша лише у формі штабів, де знайшли собі тепле місце кадрові офіцери царської армії, яким не було куди й пощо вертатись. По оголошенні III Універсалу Центральної Ради, влада в повітах перейшла формально до комісарів, підлеглих Генеральному Секретаріятові Внутрішніх Справ у Києві, але на місцях залишилося багато служак Тимчасового уряду з Петрограду, якого вже не існувало там два місяці. Міські управи були опановані не-українцями, часто вищедовими людьми. В Балті повітовим комісаром майже до половини грудня був москаль Опрін, мешканець Тульщини, якого революція випустила з одеської тюрми, де він відбував 10-літню кару за приналежність до російської партії соціялістів-революціонерів. Ідучи додому, чомусь залишився він у Балті і цілих дев'ять місяців був комісаром повіту, що числив тоді 36,000 мешканців (90 відсотків українців). Спочатку, коли була актуальна справа автономії, виступав проти неї. Опісля погодився на автономію, але рішуче був проти федерації. Щойно 2-ий селянський з'їзд подякував йому за „піклування" повітом і вибрав повітовим комісаром учителя Орищенка, уродженця повіту, людину ідейну, але не підготовлену до такого становища. Уся урядниче верства складалася з малими вийнятками з москалів. У продовольчій управі були самі російські соціялісти-революціонери. Голова цієї управи Баришев виступив на 2-му селянському з'їзді з рішучою заявою, що земельне питання може бути вирішене тільки у всеросійському маштабі. Селяни вигнали його з окликами: „Геть до Москви!" Земську управу очолював сільський учитель Бутовський, незла людина, але слабої волі і без кваліфікацій до такої посади. Міським головою був москаль Муравкін, а в „демократичній" міській думі на 32 членів було всього двоє українців. Це тому, що право вибору мали також солдати місцевого гарнізону, в час виборів майже самі москалі.

Політичний провід у повіті мала вибрана на селянському з'їзді Повітова Рада Селянських Депутатів та її орган Селянська Спілка. Очолював її вчитель Поворознюк, дуже гарна людина. Селяни були вже настільки свідомі, що членами ради вибрали самих наших людей. Мені, що був тоді вчителем у гімназії, приходилося виконувати обов'язки секретаря Селянської Спілки. Належали до неї матрос Паращенко, селяни Ведмідь, Крук, Заболотний і дяк Смолієвський.

З Києвом зв'язок був дуже утруднений. Висилані туди делегати могли в найкращому разі вернутися через тиждень, і то звичайно ні з чим. В Одесі головну ролю відігравав „РУМЧЕРОД" (солдатські депутати Румунського фронту, Чорноморської фльоти і Одеської воєнної округи) — майже самі москалі на чолі з пізнішим головою „українського" большевицького уряду Християном Раковським, румунським жидом. Був там ще Кулябко-Корецький, соціял-демократ, нібито трибун робітництва, завзятий ворог українців. Преса доходила до Балти нерегулярно, і то скорше з Одеси як з Києва. У Вінниці саме тоді почав виходити тижневик „Поділля", де я, як її кореспондент на Балту, містив свої дописи. Розвал фронту і перемарші самочинно демобілізованих солдатів через повіт, створювали такого роду обставини, що всі хотіли одного: спокою. Поміщицькі маєтки в листопаді-грудні були вже розграблені. Ініціятиву до цього безглуздого нищення давали солдати-москалі: „Грабуй — награблене!" Не стало поміщиків, солдати почали кидатися на багатших селян.

Подільським губерніяльним комісаром був тоді Гриць Степура, родом із Жванця, ідейна людина, за фахом адвокат. Він надто оглядався на інструкції з Києва, але вони не приходили. Про проголошення IV Універсалу довідалися люди з преси. Ми мали щастя, бо в поштово-телеграфній конторі працював наш чоловік (на жаль забув його прізвище), який приніс нам до „Просвіти" вістку про Універсал ще того самого вечора. На засіданні Селянської Спілки рішено урочисто проголосити IV Універсал Центральної Ради в Балті. Між солдатами балтського гарнізону було кілька свідомих українців, які перевели відповідну ухвалу на засіданні „совєта солдатських депутатів". Гірше було з совєтом „рабочих депутатів", що був властиво професійною організацією місцевих ремісників. (На цілу Балту одинокою фабрикою, тоді нечинною, була броварня, де працювало 7 робітників). В „совєті" цьому верховодив фризієр Шаргородський, а членами були жиди і один москаль, м'ясар Галкін. Директорові гімназії Сікорському якось вдалося переконати Шаргородського, що „совєт рабочих депутатов" повинен взяти участь у проголошенні Універсалу. Секретар цього „совєту" прочитав Універсал жидівською мовою.

Селянська Спілка розіслала по селах повіту обіжник, щоб на неділю з'їхалися делегати на урочисте проголошення самостійности України. Не зважаючи на глибокий сніг і небезпеки по дорогах, з усіх сіл повіту приїхало по кілька або й кільканадцять делегатів. Балтський гарнізон вислав на свято почесну сотню з музикою. По Службі Божій о. протоєрей Калиновичі відправив у новому соборі молебінь. Велика церква була переповнена народом. На базарній площі поставлено трибуну, і з неї проголошено IV Універсал в українській, російській, жидівській і польській мовах. Ентузіязм серед кількатисячної маси народу був величезний. Хор із 100 співаків відспівав „Вже воскресла Україна". Надворі був легкий мороз і під сірим небом ще довго гомоніло: „Слава Україні". Десь коло 3-ої години, коли розходилися ми з площі, прийшла вістка, що в Одесі, після боїв з українцями, перебрали владу большевики.

ЧАЙКА

Пада чайка —
зморена, безсила —
На прозорий річки синьоцвіт...
Чи підрізані у неї крила,
Що не може більше підлетіть?

Та, черкнувшися ясної хвилі,
Раптом легким помахом крила
В височінь знялася повна сили
И за собою радість понесла.

Трепетну, хмільну,
таку манливу...
З нею — мов пірнула у блакить.
Так хотілось в пісню перелить
Серця почуттів —
бурхливу зливу...

І в людини часом так бува,
Як непрохана прийде недуга —
Подивись на світлі виднокруги,
Вслухайся — земля тобі співа;

І відчуєш ти безмірну силу,
І про все тоді забудеш ти,
Як та чайка,
що торкнулась хвилі,
І — стрілою! Знов до висоти!

ОЛЕКСА ЮЩЕНКО

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Йонґставн, О.

Січневі Роковини.

На запрошення голови Відділу УККА п. Михайла Яроша зійшлося в середу 22-го січня ц. р. в найліпшім готелі міста 6 мейорів міст Магонінґського дистрикту, щоб в спільній церемонії підписати проклямацію, якою день 22-го січня 1958 р. проголошується „Українським Днем" в їх містах. Для зустрічі з мейорами явилися представники обох українських віроісповідних громад та численних українських організацій, а також і деякі американські гості, між ними два стейтові посли, представники дистрикту Магонінґ та інші.

Майстер церемонії інж. Евген Волошин відкрив це святочне засідання, а парох Української Православної Церкви о. В. Олійник провів молитву. По цім голова Відділу УККА п. М. Ярош виголосив реферат про значення цієї річниці. Реферат, виголошений англійською мовою, був дуже доброю інформацією для американців взагалі і для присутніх мейорів зокрема. З черги інж Волошин прочитав праклямацію відносно проголошення того ж дня „Українським Днем" та попросив присутніх мейорів підписати її. Настала торжественна тиша, коли мейори міст Йонґставну, Кемпбелу, Стродерсу, Поленду, Кенфільду та Сіґрінґу, один по одному, підписували цей документ приятельства американського народу та його зрозуміння наших визвольних змагань і цілої визвольної боротьби українського народу. Бурливими оплесками нагородили присутні мейорів, коли інж. Волошин дякував їм за підписання проклямації та за піддержку в цей спосіб визвольних змагань українського народу.

Іменем всіх присутніх мейорів забрав слово мейор міста Йонґставну Дост. Френк Крайжан. Він наперед висловив українській групі сердечні гратуляції з нагоди так визначної річниці та заявив, що американський нарід ставиться з повною симпатією до визвольних змагань українського народу, бо в серцях американського народу є глибоко закорінені почуття волі і державної незалежности, якої він желає і другим народам. Як що серед американських українців буде загальний інтерес та ентузіязм для визволення свого народу, то можна числити на те, що цим заінтересуються також і провідники американського народу та що вони дадуть потрібну поміч.

Під кінець майстер церемонії інж. Е. Волошин представив ще присутнім заступників поодиноких українських організацій, а іменно: від 218, 230 та 348 Відділів Українського Народного Союзу, 45-го та 153 Українського Робітничого Союзу, 135-го Відділу Провидіння, Самопомочі, СУМА, Американсько-Українського Проґресивного Клюбу, Американсько - Українського Політичного Клюбу та ін.

Під час цієї зустрічі пороблено кілька знимок та фільмів, які були висвітлені ще цього самого дня на телевізії. Часопис „Йонґставн Віндікейтор" помістив другого дня одну зі знимок та статтю про цю зустріч з кількома цитатами з реферату п. М. Яроша.

Січнева Академія, яку рівнож влаштував місцевий Відділ У. К. К. А., відбулася 2-го лютого. Академію відкрив голова Відділу п. М. Ярош, який поінформував присутніх про зустріч з мейорами дня 22-го січня ц. р. та відчитав підписану ними проклямацію відносно проголошення „Українського Дня". Чоловічий хор „Трембіта" місцевого осередку СУМА відспівав, під диригентурою мгра Мирона Жмуркевича з Воррен, Огайо, Американський Гимн, а відтак ще чотири інші пісні. Дуже гарну та популярно опрацьовану святочну промову мав п. Микола Чепак з Воррен, Огайо, який є головою йонґставнського осередку СУМА. Парох Української Католицької Церкви в Йонґставні, о. Лев Адамяк, провів в часі Академії молитву, цю саму, якою з нагоди нашої Річниці молилися кілька днів тому в Палаті Репрезентантів Американського Конґресу, а відтак виголосив святочне слово. Коротше слово - привіт мав також наш старший громадянин з околиці п. Пилип Ясновський зі Шарпсвіл, Па.

В музичній частині Академії були ще, крім вище згаданого хору, сопранове сольо бувш. артистки театру М. Садовського в Києві пані Валентини Стахурової, сопранове сольо пані Катерини Штинь та баритонове сольо п. Миколи Штиня. Солістам, а також хорові, акомпаніювала на фортепіяні панна Орися Штинь. Був також музичний квартет, в якім, під проводом п. мґра М. Жмуркевича, брали ще участь панство М. і Т. Петрики та панна Славця Ярош.

Драматичний Гурток Відділу т-ва „Самопоміч" в Йонґставні, під проводом п. Василя Прокопика, виставив в другій частині Академії сценічну картину „Хмельницький у Львові", слова Івана Франка, які були пристосовані для сцени. Головну ролю гетьмана Хмельницького добре відограв п. В. Прокопик, а дальшими учасниками були: польський посол п. М. Штинь, генеральний писар Виговський п. І. Ліщак, козацькі полковники пп. М. Федьків, М. Мартинишин, С. Бурий, М. Копчик і Ф. Кулинич, козацька сторожа пп. Стапай і Ф. Шульц. Рецитаторками були пані К. Штинь і пані М. Ліщак. Ця картина, яка була виведена в належній історичній обстановці, дала багато праці, але за те зробила глибоке враження та загально дуже подобалася. Історичний вступ згл. тло для цієї картини подав д-р Р. Стахура.

Цю гарну і багату програмою Академію закінчено загальним співом Українського Національного Гимну.

Чистий дохід з Академії є призначений для Народного Фонду Централі УККА.

Д-р Роман Стахура.

Бостон, Масс.

40-річчя Незалежности Української Народної Республіки.

За ініціятивою Відділу УККА в Бостоні на початку грудня 1957 р. зорганізовано комітет для підготовки 40-річчя Проголошення Української Народної Республіки. Комітет очолив голова Відділу п. Тутка Володимир. Зорганізовано такі комісії: організаційну, програмову і преси та пропаганди.

9-го січня ц. р. окрема делеґація з п. Туткою В. на чолі була прийнята губернатором Фостером Фурколо для підписання проклямації. Губернатор встановив день 22 січня „Українським Днем" на терені стейту.

22-го січня відбулося на подвір'ї міського управління свято піднесення Українського Прапору. Посадник міста Кон В. Гайнес та президент торговельної палати виголосили відповідні до хвилі промови. Після відспівання присутніми Національного Гимну, свято закінчено молитвою, що її провів о. Григорій Том.

Ювілей 40-річчя Проголошення Української Народної Республіки відзначено 2-го лютого 1958 р. в авдиторії Гайскул. Того ж дня відслужено в українських церквах Служби Божі в намірені українського народу.

Ювілейне свято почато відспіванням американського гимну хором Української Православної Церкви в Бостоні. Відкрив свято голова комітету п. Тутка В.

Доповідь в англійській мові виголосив син ген. військ УНР п. Петрів Святослав. Він переказав вкоротці історію визвольних змагань від початків революції по сьогоднішній день. Ця доповідь цікава була для американських гостей.

На свято прибув губернатор Фостер Фуркало з дружиною, представник міської ради та делеґати балтійських держав. Губернатор та інші представники виголосили відповідні заяви, в яких підкреслили незаперечні права українського народу жити самостійним життям.

Зокрема губернатор підкреслив, що Америка завжди пам'ятатиме про український нарід, що перший відчув страхіття большевицького терору, і що вже недалекий час, коли під'яремні народи поділятимуть волю з іншими вільними державами.

В мистецькій частині свята виступали: а) Мішаний Хор Української Православної Церкви під керівництвом о. протоєрея Івана Данилевича, що відспівав дві пісні: Вилітали орли, Шумить, гуде дібровонька. б) Співачка Ганна Шерей з Ню Йорку, що відспівала чотири пісні: Пісня про Симона Петлюру, Марш добровольців, Дума, наша пісне, звени. Їй акомпаніювала п. Една Ниткин. Співачка захопила слухачів вмілою інтерпретацією вибраних пісень. Досвідна акомпаніяторка збирала нарівні з панею Шерей гучні оплески. в) Учні школи українознавства при католицькій церкві св. Юра виконали під проводом пластового сеньйора Я. Шеґрина два танки — Аркан і Верховина.

Танок Верховина виконала учениця Оля Хроляк. Сам п. Я. Шегрин виконав по-мистецьки танок — Коломийку. г) Учениці Ліля Панчишин та Романа Франківська виконали добре танок — Подільський Козачок, а п. Лев Височанський відтанцював прекрасно — Чумака, цвігаючи до ритму батіжком. Учень Ярослав Музика справився добре з грою на акордеані під час виступу танкових груп. г) Пані Юлія Кохановська — молода піяністка, відограла прелюдію В. Барвінського і прелюдію Шопена та збирала заслужені оплески. д) Пані Кайко Марія віддеклямувала з чуттям вірш Ф. І. Сидоренка — Рідне село. Пан Осип Харина представляв гостей та заповідав порядок програми.

Свято закрив інж. Станислав Береґулька. Весідник сказав, що коли Батьківщина мовчить, ми повинні за неї говорити і нагадувати вільним народам, що воля сьогодні ще подільна, і під'яремні народи борються за те, щоб вкупі з вільними народами влаштувати своє незалежне життя.

Вкінці бесідник подякував усім, що підготовили свято, та тим, що виконали програму. Всі вони дали доказ громадсько-національної повинности, не жаліючи ні трудів, ні коштів.

Свято закінчено відспіванням національного гимну. **М. К.**

Вунсакет, Р. Ай.

Роковини 22-го Січня.

26 січня ц. р., українці стейту Ровд Айленд урочисто відсвяткували 40-ові Роковини Української Державности та 39-ті Роковини Соборности. В тому дні в обох наших церквах відслужено молебні в намірені Українського Народу. Свято відбулося в гарній просторій залі „Ай. Ті. Ю." у Вунсакеті, де численно зібралися українці з цілого стейту Ровд Айленд (понад 500 душ), які своїм походженням репрезентували всі частини Соборної України. В залі відчувалася присутність вітаючого духа великого сина України, державного провідника — бл. п. Головного Отамана Симона Петлюри, Голови Української Соборної Держави.

Всі прийшли згадати 40-ові Роковини ніколи незабутих днів волі України і підкріпити свої сили для дальшої та остаточної боротьби за здійснення розпочатого діла — самостійного життя. Мистецьке удекорування сцени виконав п. Микола Левицький. По середині гарної сцени пишався Державний Герб України, прибраний вишитими рушниками Тризуб, а над ним великий надпис срібними буквами: 40-ві Роковини.

Вступом до Академії був Американський Гимн у прекрасному виконанні українського чоловічого хору „Бандура", що складається з народжених американців, українського роду. Настоятель Української Православної Церкви св. Арх. Михаїла і голова філії УККА, о. прот. Степан Біляк відкрив Академію промовою (українською та англійською мовами), підкресливши особливість Свята 40-их Роковин, закликавши всіх присутніх до ..... всебільшого удосконалення, до побільшення в собі християнських вартостей - чеснот, до піднесення організаційного рівня української визвольної політики, прямуючи до остаточного та щирого об'єднання!". Повстанням з місць і однохвилинною мовчанкою вшановано пам'ять поляглих Героїв у боротьбі за Українську Державність.

Після офіційного відкриття Академії, — відомий український лікар -ветеринар та громадський діяч, д-р Осип Коропей відчитав „Четвертий Універсал". Голова філії УКК о. прот. Степан Біляк повідомив, що з святочною промовою виступить гість з Ню Йорку п. Юліян Ревай, бувший прем'єр - міністер Уряду Карпатської України. Прелеґент виголосив змістовну святочну доповідь українською мовою. Промова п. прем'єра викликала серед зібраних святковий настрій.

Доповідь англійською мовою виголосив д-р Орест Чагарин, стейтовий асемблімен. Його доповідь всім подобалась, бо кількаразово всі присутні переривали її рясними оплесками.

Культ. освіт. референт філії УКК та провідник програми п. І. Кокольський відчитав привітання від сенаторів, конґресменів та мейора міста Вунсакету. На закінчення відчитування привітань, під гучні оплески, ввійшов до залі п. Робертс; губернатор стейту Ровд Айленд, з метою, щоб привітати українців з 40-ми Роковинами Української Державности. Керівник програми п. Іван Кокольський представив губернатора та просив до слова. Губернатор у своїй короткій промові висловив надію, що „Україна в скорому часі здобуде свою незалежність". Всі присутні одноголосно ухвалили та прийняли резолюції і тим закінчилася перша частина Академії.

Дбайливо підготована мистецька програма була на високому рівні.

Молоді бандуристи - співаки своїм прекрасним співом ще вище піднесли святочний настрій. Вони вдало виконали: „Як славний . . . " — Бортнянського, „Прометей" — Стеценка, „Ой пущу я кониченка . . . " — Лисенка, „Стоїть явір . . . " — нар. пісня ар. Кошиця і „Засяло сонце . . . " — Недільського. Бандуристи співали дуже добре під вмілим керівництвом п. проф. Трохима Пасічника.

Другою точкою мистецької програми була декламація панни Оксани Коропей („Любіть Україну") — відомий вірш Сосюри.

Наступною точкою програми була гра на фортепіяні. Панна Марія Мединська майстерно виконала „Увертюру українських мелодій — Квіточки з України".

Далі слідував сольоспів молодого, але вправного співака (баритона) п. Івана Желехівського. Талановитий співак проспівав пісню „Віє вітер, віє буйний . . . " — акомпаніювала пані Ірина Конасевич (сестра). Остання заграла на фортепіяні панна Ірина Біляк „Закувала та сива зозуля". Молода піяністка показала, що вона вміє передати те, чого вимагає історичний зміст пісні . . .

Наприкінці Академії п. Іван Кокольський подякував всім учасникам мистецької програми, а зокрема о. прот. Степанові Білякові, голові філії УКК за його організаторський хист та успішне переведення Академії. Свято закінчилося відспіванням Українського Національного Гимну. Свято влаштовувано філією УККА у Вунсакеті. Воно мало гарний відгук в місцевій американській пресі. Обширне інтерв'ю до місцевої преси подав п. Юліян Ревай, інформуючи американський загал про українську визвольну політику.

Завдяки філії УККА та Об'єднаним Організаціям, проголосили 22 Січня „Українським Днем" у Вунсакеті мейор міста п. П. Сусі, а в стейті Ровд Айленд губернатор п. Денис Й. Робертс. До успішного переведення Свята як у минулому, так і тепер багато допоміг д-р Орест Чагарин, стейтовий конґресмен.

Розалія Вецаль.

Вунсакет, 11 лютого 1958 р.

УСПІХ МОЛОДОГО СОЮЗОВЦЯ

Член 33-го Відділу УНС, молодий Іван Патроник скінчив з дуже добрим успіхом Іллиной Інститут оф Технолоджі з титулом бакалавра індустріяльної інженерії. Син Михайла, члена 176-го Відділу УНС і Марії 33

Іван Патроник

Відділу УНС. Молодий інженер вступив по скінченні школи до війська і перебуває тепер при армії Кемікал Сентер в стейті Мериленд. Гратулюємо синові Новосілці Гнєвош, пов. Сянік, і батькам, що походять із села

С. К.

ЮВІЛЕЙНА ВІДЗНАКА В 40-ЛІТТЯ 22 СІЧНЯ

Комунікат УККА.

З нагоди Сороліття Акту 22 Січня 1918 Року та на пам'ятку Відзначування цих Великих Роковин Українською Спільнотою в З'єдинених Державах, Централя Українського Конґресового Комітету Америки видала Ювілейну Відзнаку.

Її розіслано — відповідно до замовлень — усім місцевостям. Певна кількість залишилася ще в Канцелярії Централі.

Хто з Громадян не має ще тієї пам'ятки і бажав би мати її для себе, дітей, або вдарувати нею знайомих американців (цим інформується їх про Україну), чи передати до місцевих Музеїв, або, врешті, вислати її комусь поза межі ЗДА — може звернутися до Централі.

Ціна Відзнаки (разом з портом) — 30 центів. Можна присилати в коверті поштовими значками.

Придбайте цю вартісну пам'ятку з Великих Роковин!

Канцелярія УККА.

Короткі Вістки

● **У Лондоні** засудили на 6 місяців в'язниці кожного, двох молодих людців, що з початком цього місяця украли в кузенки королеви Єлисавети, 21-річної княжни Александри, подорожну валізу, в якій, поруч з туалетними приборами і біжутерією, були ще — біблія та византійська ікона.

● **Прем'єр Ізраїлю Бен Ґуріон** твердить, що коли арабам не прийде з допомогою ніяка інша велика держава (читай: Совєти), то Ізраїль зможе оборонити себе проти них протягом найближчих 10-х років. Бен Ґуріон передбачає, що впродовж цього часу до Ізраїлю прибуде ще мільйон імігрантів, які знайдуть для себе місце в рямцях місцевої економіки. Він сподівається імігрантів головно з-посеред жидів у Східній Европі.

● **В Японії** великі департаментові крамниці мають величезний успіх, завдяки своїй рекламі „Все для молодого подружжя". Хоч Японія після війни у великій мірі здемократизувалась, проте батьки, за традицією, все ще самі шукають наречених для своїх синів. Тому, що в отих департаментових крамницях працюють сотні гарних молодих продавчинь, батьки, за дискретним посередництвом персонального бюра, нав'язують з ними знайомства і договорюються не тільки щодо речей, потрібних молодому подружжю, але й щодо самої молодої. Ці самі крамниці влаштовують також весілля.

● **Статистичне бюро** повідомляє, що влітї минулого року 5 відсотків усіх затруднених в ЗДА мали по дві або й більше праць. Це значить, що коло 3,500,000 осіб не вдоволялися однією працею.

АВТОРСЬКИЙ КОНЦЕРТ КОМПОЗИТОРА В. ГРУДИНА

(Перед концертом в Карнеґі Рисайтл Гол).

У суботу, дня 22-го лютого 1958 р. о год. 8.30 вечора відбудеться авторський концерт су-

Володимир Грудин

часного українського композитора - піяніста Володимира Грудина в Карнеґі Рисайтл Гол в Ню Йорку.

Музична творчість В. Грудина — це творчість чистокровного професійного музики, що прекрасно володіє засобами композиторської техніки. Його твори відзначаються прозорістю фактури, продуманістю і вигонченістю камерного викладу. Музика В. Грудина вивінувана новішими прийомами музичної мови. Композитор використовує політональну і атональну систему, але робить це зовсім природньо без будь-якої вимушености. Композиції В. Грудина відзначаються вишуканістю гармонічних, ритмічних та мельодійних форм, які створюють своєрідний кольорит, притаманний тільки творам композитора. В. Грудин уникає занадто абстрактних концепцій, а мельодійну лінію вважає за основу творчої думки. В своїх творах він залюбки використовує також і фольклорний матеріял. Чималий вплив на формування музичної мови В. Грудина мала творчість композиторів французької школи.

У композиторській теці В. Грудина знаходяться твори різних музичних форм: симфонія, 3 сюїти, 2 тріо, квартет, сонати, 2 концерти, 12 етюд та низка дрібніших творів для фортепіяну, твори для скрипки, віольончелі, романси, тощо.

Хоч твори В. Грудина вже не раз виконувалися на українських естрадах, становлячи окремі точки програми, вони не могли дати повного образу творчости композитора. Авторський концерт в Карнеґі Рисайтл Гол дасть змогу докладніше познайомитися з творчим обличчям композитора, бо в програму концерту входять кращі зразки його творчости з ділянок фортепіянової, скрипкової музики та його романси. Деякі з них — це найновіші праці композитора, які досі ще ніде не виконувалися.

Крім композитора - піяніста в концерті беруть участь відомий наш скрипаль В. Цісик та молода співачка сопрано З. Лавришко, учениця кляси сольоспіву І. Приймової.

Сподіваємося, що українська публіка візьме численну участь у цьому концерті, виявляючи зацікавлення творчістю свого заслуженого композитора.

Ігор Соневицький

ЩЕПЛЕННЯ ПРОТИ АЗІЙСЬКОЇ ІНФЛЮЕНЦИ ДАЄ ІМУНІТЕТ ТІЛЬКИ НА ТРИ МІСЯЦІ

Вашингтон. — Уряд Публічного Здоров'я повідомляє, що щеплення вакциною проти інфлюенци забезпечує тільки на протяг трьох місяців. Д-р М. М. Зіґель із Маямського університету нащепив залогу з човнів прибережньої сторожі проти азійської інфлюенци в вересні минулого року і пізніше обсервував всіх нащеплених та ствердив, що впродовж трьох місяців, це значить до кінця грудня, ніхто з них не захворів був на цю недугу. Та після того часу деякі обсервовані занедужали на азійське флю, з чого виходить, що вакцина забезпечує тільки на три місяці.

ЕСПАНСЬКА ПРЕСА ПРО УКРАЇНСЬКУ САМОСТІЙНІСТЬ

(Закінчення зі стор. 2)

версалу, проголосив на всіх землях України Самостійну і Соборну Українську Державу.

Українська Держава стала найвищим ідеалом українського народу. Обидва січневі акти з 1918 і 1919 років стали політичним „вірую" сучасного українського націоналізму. Ризький трактат розділив українські землі між географічних сусідів, але більшість їх впали жертвою московського комунізму. Від того часу аж досьогодні український нарід бореться проти чужого панування на своїй землі, за свою самостійність і за об'єднання українських земель в соборній і незалежній державі. Його вороги перемогли фізично, але духово український нарід залишився непереможним і не склав своєї зброї.

Втрата самостійности українського народу з 1918-1921 років була фатальною для цілого світу, бо це є причиною того, що московський комунізм докотився аж до Західньої Европи. Але боротьба українського народу не є боротьбою без горизонтів. Це доказує його підпільна боротьба із зброєю в руках проти кожного окупанта, починаючи від 1918 року, а кінчаючи по наших днях".

На нашу думку, ці прихильні рядки еспанської преси, якими вонаприєдналася до відзначування наших найсвітліших дат нашої Визвольної Боротьби 1918-1919 років — не потребують ніяких коментарів.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В Новій Зеляндії

40 - РІЧЧЯ САМОСТІЙНОСТИ УКРАЇНИ В ВЕЛІНҐТОНІ

Організована Українська Громада в Веллінґтоні, Нова Зеляндія, 26-го січня ц. р. відзначила 40-річчя проголошення Самостійности України.

На запрошення Українського Клюбу, в гарно прикрашеній залі „Ст. Томас Чирч", зібралося все українське громадянство з Веллінґтону й околиць, щоб гідно вшанувати 40-річчя пам'ятного дня 22-го Січня 1918 року.

Відкриваючи ці Урочисті Сходини, голова клюбу (учасник визвольних змагань) п. В. Федорко, короткою згадкою відмітив важливіші моменти з історичних подій, започаткованих знаменною датою 22-го Січня 1918 року.

Згадав про прагнення свободи й геройські змагання українського народу за своє визволення, зокрема геройський чин українських партизанських загонів, Укр. Повстанчої Армії, та глибоку віру українського народу в свою перемогу. Промовець п. Федорко запропонував пам'ять відомих і невідомих героїв, що життя своє віддали в боротьбі за волю України, вшанувати однохвилинною мовчанкою.

Доповідач п. Е. Стецюренко в своїй змістовній доповіді яскраво висвітлив перебіг подій української національної революції, підкреслюючи величезну жертвенність нашого народу за здійснення своїх ідеалів. Після доповіді — наші наймолодші — виступали з деклямаціями, переплітаними грою 12-річної піяністки Катрусі Грінченко.

Деклямували: 11-річний Ярослав Стецюренко, 10-річний Володимир Бравн і 7-річна Галя Лавренчук. На фортепіяні Катруся Грінченко гарно виконала кілька мелодій Моцарта і свою власну композицію, а Володимир Бравн, також на фортепіяні, гарно відіграв вальса.

Приємно було батькам і присутнім послухати українські вірші з молодих дитячих уст, а також бачити, як маленькі дітючі пальчики перебирали клявіші.

Урочисті сходини закінчено співом українського національного гимну.

Зустріч ця зробила дуже приємне враження, присутні довго не розходились і за чашкою чаю, в дружній атмосфері обмінювалися думками та слухали українських пісень з платівок.

В. Ф.

В Канаді

ЮВІЛЕЙ ПРОФ. Е. ОНАЦЬКОГО

Канадійське Наукове Товариство ім. Шевченка в Торонті влаштувало 22 грудня 1957 р. в авдиторії УНО Ювілейний Вечір з нагоди 45-ліття суспільно-громадської і наукової діяльности **професора Євгена Онацького**.

В програму ввійшли доповіді: 1) Про життя і діяльність Ювілята говорив проф. д-р Євген Вертипорох; 2) Про діяльність Ювілята в Українськім Націоналістичнім Русі, зокрема в ОУН, говорив д-р Зиновій Книш; 3) Уривки з твору проф. Є. Онацького п. з. „Місто палкого сонця Сиракуз" — прочитав проф. Валеріян Ревуцький; 4) Уривок із записок римського щоденника Ювілята п. н. „Одна ніч у Римі" прочитав д-р Матей Гута; 5) Заключне слово виголосив д-р Степан Росоха.

Ювілейний вечір відбувся у незвичайно приємній і високо мистецькій атмосфері. Присутніх було понад 120 осіб. Між іншими був інж. М. Селешко, що вів пресову агенцію ОУН й тісно співпрацював з проф. Є. Онацьким. Проф. Євген Вертипорох переповів перебіг життя Ювілята, підкреслюючи його невтомну, муравлину працю в різних ділянках (журналістичній, політичній, пропагандивній і науковій) з метою працювати для добра української справи. Д-р Зеновій Книш широко змалював діяльність і працю Ювілята в Українському Націоналістичному Русі (ОУН) на полі журналістичному і дипломатичному. — Проф. Валеріян Ревуцький прочитав один з найгарніших уривків твору Ювілята „Місто палкого сонця Сиракуз", з таким чуттям і відданням думок автора, що заля сиділа немов зачарована. Проф. В. Ревуцький підкреслив, що цей чудовий твір Ювілята наявно виказує автора, як людину сильну, а рівночасно ніжну, чудового ерудита та і повного глибокого відчуття.

У вступі перед прочитанням уривку твору Ювілята „Одна ніч у Римі" д-р Матей Гута підкреслив, що твір виказує почуття гідности, правди, стремління до краси, почуття відповідальности і глибоке відчуття. Коли читати твори Є. Онацького, то мертві речі стаються живими.

Д-р Степан Росоха згадав співпрацю з проф. Є. Онацьким в видавництві „Пробосм" в Празі, де вийшло друком кілька творів Ювілята. Видавництво „Пробосм" очолював д-р Ст. Росоха.

Усі промовці бажали Ювілятові кріпкого здоров'я і сили продовжувати важливу і цінну працю для Української Спільноти, і скорого закінчення його найновішого цінного твору „Малої Енциклопедії", що виходить в Буенос Айресі. — Е. В.

ПРОТИФРАНЦУЗЬКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ В ТУНІСІ

У зв'язку із збомбардуванням французькими літаками туніського міста Сакет Сіді Юссеф в Тунісі та в інших містах Тунісії відбулися масові демонстрації проти Франції. На фото: бурхлива демонстрація в Тунісі. Вгорі — Президент Тунісії Габіб Бурґіба.

Німецькі комуністи оприлюднили свій плян з'єдинення Німеччини

Мюнхен. — Східньо-німецький перший секретар компартії та перший віце-прем'єр Вальтер Ульбрихт оприлюднив в інтерву з „Зюддойтче Цайтунг" у Мюнхені комуністичний плян з'єдинення Німеччини яке мало б розпочатись від „федерації" двох теперішніх частин Німеччини, як „рівних і суверенних" держав. Ця рівність мала б бути задокументована рівним числом представників в спільній Раді, дармащо Німецька Федеративна Республіка має понад 50 мільйонів мешканців, а т. зв. „Народна" Німецька Республіка нараховує всього 17 мільйонів мешканців. Ця Рада мала б прийняти постанови задля „закріплення миру і відбудови демократичного стану" в Західній Німеччині, однак німецькі комуністи запевняють, що комуністичні „порядки" з Східньої Німеччини не були б перещеплювані в Західній Німеччині, як теж західних не можна б переносити на схід. Рада мала б виготовити договори щодо мита, валюти, комунікації і т. д. Покищо не визначувано б дати виборів для цілої Німеччини, поки не настане „вирівняння настроїв" і не буде виелімінована небезпека, що одна частина захоче мажоризувати другу. Східні комуністи виключають теж згори будь-яких закордонних обсерваторів і контрольорів загальних виборів, але Ульбрихт не скаже, що вибори мусіли б переводитись за комуністичним зразком.

Підприємці передбачають поліпшення економіки в другій чверті цього року

Ню Йорк. — Аґенція „Дан енд Брадстріт" перевела опитування між підприємцями і ствердила, що більшість із них передбачає в другій чверті цього року більший рух у своїх підприємствах як у тому самому часі попереднього 1957-го року. Господарська знижка в попередніх місяцях мала некорисний вплив на настрої численних підприємців, але тепер вони мають надію, що вже в найближчих місяцях число безробітних буде зменшуватися, бо оживиться рух в багатьох підприємствах. Але продуценти тривалих товарів не дуже то оптимістично настроєні щодо другої чверті цього року, бо вони сподіваються поліпшення економіки аж в другій половині цього року.

Сенатська підкомісія плянує слідство в справі злочинів в нюйоркських школах

Вашингтон. — Сенатська підкомісія під проводом сенатора Сема Дж. Ервіна з Північної Каролайни плянує вести слідство в справі злочинів малолітніх в школах міста Ню Йорку. Хоч всі нюйоркські чинники не згадують зовсім про ролю расовости в цих злочинах, то гадають, що сенатор Ервін, який в минулому році гостро виступав проти ухвалення законопросту про охорону громадянських прав, — нічого не занедбає, щоб знайти і расову причину злочинів в нюйоркських школах. В цій підкомісії для дослідів злочинности серед малолітніх є ще й три інші південні сенатори. Члени цієї підкомісії вже були в Ню Йорку в грудні минулого року і збирали потрібні матеріяли, а слідство вести мають при кінці цього місяця. Нюйоркські кола не хотіли б, щоб надто гостре слідство заогнювало расові проблеми в цьому місті.

● **У Вартоні, Н. Дж.**, помер на 78-му році життя Пітер Гадаґус, який мешкав самітно у маленькій хатинці і залишив своїй сестрі, що мешкає на Мадярщині, 52,000 долярів спадку. В його одежі знайдено $3,600 готівкою.

ПОДЯКА

У глибокому смутку повідомляємо наших Рідних і Знайомих та Односельчан, що з Волі Всевишнього, по короткій недузі — прийнявши Найсвятіші Тайни — відійшов від нас у вічність, дня 10-го лютого 1958 р., НАШ НАЙДОРОЖЧИЙ МУЖ І БАТЬКО

бл. п. Василь ТВАРДОВСЬКИЙ

кол. учасник Визвольних Змагань, Булавний УГА, довголітній війт села Нагуєвичі, пов. Дрогобич.

Похоронні обряди відбулись, дня 13-го лютого 1958 р. з української католицької церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, на католицький цвинтар Interment Gate of Heaven in Whippany.

В невимовно болісному нашому жалю висловлюємо нашу щиросердечну подяку оо. Редемптористам при згаданій церкві в Нюарку за похоронні відправи, Родинам і Приятелям нашим: пп. Бережницьким, п-ні Степанії Манько, п. М. Гецові, п. Гелемеєві, родині Чолій, пп. Олійникам, пп. І. і М. Чаплям, пп. Е. і М. Чаплям, пп. Копачам і пп. Яцівим — за зложення вінків, усім Тим, що висловили нам співчуття жалю усно чи письмо, Тим, що взяли участь у похоронах і Тим, що жертвували на Служби Божі за спокій душі Покійного, а зокрема похоронному заведенню Литвин-Литвин у Нюарку за чесну й солідну обслугу.

Горем прибиті:
АННА — дружина
ОМЕЛЯН — син

ПОДЯКА

Цією дорогою РОДИНА ПОКІЙНОГО

бл. п. Стефана ЛИСА

складає щиру подяку Всеч. о. дек. В. Андрушкові за похоронні відправи в каплиці, церкві і на цвинтарі. Дякуємо п. І. Лапчакові, який з дружиною опікувався внуками; п. І. Бішкові з дружиною, п. В. Тараско з дружиною, які через 4 дні важкого горя опікувалися нашою родиною і перевели збірку в УНДомі на суму $36.00, призначаючи $18.00 на школу, а $18.00 на радіопрограму.

Щира подяка Всеч о. Катрісеві, п. Рейнаровичеві, П. Ціоні за віддання останньої прислуги Покійному; щиро дякуємо п. І. Маликові і Членам 325 Відд. УНСоюзу, за всі услуги і поміч в похороні. Нехай Господь винагородить Всіх Вас добрим здоров'ям і довгим життям.

Мойому Мужеві, мойому Татові і нашому Дідуневі Царства Небесного і землі легкої пером.

Дружина — Анна ЛИС
донька — Марія ЛИС СУКМАНОВСЬКА
2 внуки СУКМАНОВСЬКІ

Посмертні Згадки

ІВАН ЛЕНИЧ, довголітній член Відд. 70 УНСоюзу в Джерзі Сиrі, помер 27-го січня 1958 року, на 70 році життя. Покійний народився в ЗДА, до УНСоюзу вступив 1915 р. Полишив у смутку дружину Марґарету, одну доньку й одного брата. Похорон відбувся 30-го січня, з пох. заведення І. Ковальчика, до костела St. Peter Church, а опісля на цвинтар Holy Cross Cemetery, North Arlington, N. J. — В. Н. П!

П. Костик, секр.

ВАСИЛЬ КОСЦІВ, член Т-ва ім. Б. Хмельницького, під покровою Пресв. Тройці, Відд. 158 в Брукліні, помер, по довгій і тяжкій недузі, дня 23-го січня 1958 р., на 72 році життя. Покійний народ. в Товстім, пов. Скалат, Зах. Україна. До Т-ва вступив 31 січня 1923 р. Полишив у смутку дружину Анну, 2-ох синів Михайла й Стефана, дві невістки і 3-ох внуків. Похорон відбувся 27 січня, з пох. заведення, до церкви св. Духа в Брукліні, при участи Родини, Приятелів і Членів Відділу. Покійного попрощав о. декан Андрушків. Похоронено на цвинтарі Saint Charles Cemetery. — В. Н. П!

О. Саноцький, фін. секр.

ІВАН БЕНЬО, член Б-ва УНСоюзу, Відд. 292 в Дітройті, Миш., помер дня 30-го січня 1958 р. Покійний народ. 1888 року, в селі Веслока — Великого, пов. Сянік, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Єву, одного сина Петра, 4 доньки, Анну, Марію, Фено, Катерину і 14 внуків. Похорон відбувся 3-го лютого, з пох. заведення, до церкви св. Михаїла в Dearborn, Mich., а опісля на кладовище Holy Sepulchre. — В. Н. П!

П. Федик, секр.

АНДРІЙ ЗАГУТА, довголітній член Т-ва ім. І. Франка, Відд. 372 УНСоюзу в Плейнфілді, помер 6-го лютого 1958 р., проживши 62 р. До Т-ва належав від 35 років. Полишив у смутку дружину Софію, 3-ох синів, Михайла, Андрія і Йосифа та 3-ох внуків. Похорон відбувся 10-го лютого 1958 р., з місцевої православної церкви на Hillside Cemetery. Члени Т-ва віддали Покійному останню пошану. — В. Н. П!

К. Наконечна, секр.

РОЗШУКИ

Д-р. мед. Михайло КУЛИК, зі Львова, правдоподібно в 1955 році перебував в Ню Йорку. Прошу відгукнутись на адрес:
Йосифа КУЗЬ
107 Court Street
Georgetown, Ky.

Пошукую хрещену маму, МАРІЮ КАЧМАР, із Австрії Wörgl. Еміґрувала до Канади у 1949 році.
Марія БУЙДА
1425 N. Wood Street
Chicago 22, Ill.

Розшукую рідного брата ЕЛІСЕЯ з Родиною. Розшукує брат Павло В. Писати на адресу:
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, Inc.
(for Pawlo P.)
P. O. Box 1661, Phila 5, Pa., USA

Шукаю мойого брата Федора ВОЛОВНИКА, зі села Нараїв, повіт Дубно, Волинь, що перебував після війни у Німеччині (Стуттґард-Цуффенгавзен) і виїхав мабуть до ЗДАмерики. Відповіді проситься слати на адресу:
Мусій ВОЛОВНИК
2510 West Thomas Street
Chicago 22, Ill., USA

ТАРЗАН, ч. 4013. Саме впору!

Надрізаний жінкою шнур послаб настільки, що можна було звільнитися.

Тарзан миттю був біля виходу, слідуючи за своїм ворогом.

І незабаром він знайшов його… божевільну, брутальну людину, що стискала горло дівчини сталевими пальцями.